

Eksamen

2114 Norsk litteratur etter 1900

4. 5. 2016

Tid/Time :	5 timer	(10-15)
Målform/Language :	Bokmål	
Sidetall/Pages :	13 med forsiden	
Hjelpemiddel/Aids :	Ingen	
Merknader/Notes	Svar på én av oppgavene	
Vedlegg/Appendix :	11 sider	

Sensuren blir offentliggjort på studentweb

The results will be published on Studentweb.

Svar på én av oppgavene:

Oppgave 1

Gi en analyse og tolkning av novellen «Murene» av Martin Andersen Nexø. Teksten er vedlagt.

Oppgave 2

Gi en analyse og tolkning av romanen «Menneske og maktene» av Olav Duun. Innledningen er vedlagt.

Oppgave 3

Gi en analyse og tolkning av *ett* av diktene:

Enten «Der bor en ung pige», av Tove Ditlevsen

Eller «Elskede, hva tenker du på?», av Stein Mehren

Diktene er vedlagt.

Der bor en ung pige

Der bor en ung pige i mig, som ikke vil dø,
hun er ikke længere mig, og jeg ikke hende,
men hun stirrer på mig fra spejlet, i øjnenes sø,
som søger hun noget, hun ikke mere kan finde.

Hun har ikke andre i verden at spørge end mig:
hvor er mine drømme? og hvor er min tyveårs glæde?
Hvor er de uskyldige smil, den alvorlige leg?
Og hvor er det land, vi sammen skulle betræde?

Jeg prøver at fange det blege og lysende blik,
jeg prøver at holde den spørgende stemme tilbage,
og hører i hjertet en mild og bedrøvet musik,
en regnvejrstone af sagte dryppende klage.

„Din drøm var skrøbelig barn og dømt til at dø,
din renhed blev mindre ren af de ting du lærte -
mod stenbroen faldt dine fine og frugtbare frø
en aften, da virkeligheden brød ind i dit hjerte.

Du havde en pigelig drøm om et barn og en mand,
og du fik, hvad du pegede på, men var stadig alene,
så blev du tilbage i barndommens undrende land,
mens jeg går omkring og er til i en verden af stene.

Og det er din styrke og trøst, at du ikke er død,
men lever et sted som en spinkel og vigende skygge,
endskønt jeg har solgt dine drømme for hus og for brød,
og trukket dig ned i en smerte, der minder om lykke.

Og det er *min* frelse, at jeg kan fornemme din røst
som bølgeslag i mit blods tungsindige vandring -
du er mit forsvar, min uro og dybeste trøst,
bestandig og god gennem årenes liv og forandring.“

Der bor en ung pige i mig, der ikke kan dø,
før jeg selv blir træt af at tro, jeg engang var hende,
hun stirrer imod mig fra spejlet, i øjnenes sø,
efter noget, der altfor ofte er svært at finde.

Fra *Kvindesind* (1955) av Tove Ditlevsen

Elskede, hva tenker du på?

Elskede, hva tenker du på
Ingenting. (Eller) På deg. Svarer jeg
Jeg tenker på kjærlighetens ensomhet
Men det sier jeg ikke. Jeg tenker på den ensomhet
som vi drar med oss gjennom favntakene
Jeg tenker på at det gjør vondt å elske
Men det sier jeg ikke

En stor kjærlighet som dør
og tidevannet når det synker, eller et elveleie
som er regulert og tomt for vann
Det tenker jeg på
Men jeg sier ikke: Hvis du forlater meg nå
da forlater jeg deg aldri. Men det tenker jeg på

Jeg har det så vondt, midt i vår kjærlighet
Kom ikke nær meg. Elsk meg. Ta meg imot
Forsvinn. Gå aldri fra meg. Slik tenker jeg
Når en stor kjærlighet dør
blir den en forferdelsens måne som stiger
opp over all senere kjærlighet hos de elskende

Det tenker jeg på. Hva tenker du på
På deg. På ingenting. På bunnen av denne byen
ser jeg et ansikt, blindt, skjelvende
slått av vill ensomhet. Sorg

Fra *Vintersolhverv* (1979) av Stein Mehren

Martin Andersen Nexø

"Murene" (1918)

HAN kunde godt ha'e sat sig ned i den egentlige By og haft Værksted med Svende og Dreng, og en lille Butik med Fabriksfødtøj — der var ikke noget i Vejen for det. Han var dygtig nok, og nogle Hundrede til at sætte Historien i Gang forlod sig vel skaffe. I værste Fald etablerede Fabrikanten én, imod at man solgte sig til ham med Hud og Haar.

Men Blank holdt ikke af at sælge sig til nogen eller noget. Han elskede Friheden, og derfor slog han sig ned i Byens Udkant, i et af disse Huse med to Etager og Taglejlighed, der gør Overgangen fra Markerne til Storstaden læmpeligere.

Fra sin høje Kælder havde han det hele for Øje mens han arbejdede: Først nogle trøstesløse Lerknolde, saa Pil der dryppede i Taagen og gav Ly for pjuskede Fugle, og længere ude endnu, videre groede rigtigt Korn. Længere ude endnu, videre han, var der prægtige Skove med Søer og med Blomster i Skovbunden. Men Blank var ingen Sværmer; og dette var jo det egentlige — Landet.

»Herregud, er det det hele,« sagde Kammera-

terne, naar han fik dem med hjem for at se, hvor storartet han boede. Saa blev han mut. Forsvare sin Herlighed kunde han ikke, det var jo ikke gennem Forstanden men gennem Hjærtet og Aandedrættet han fik sin Glæde. Men han undgik de Mennesker en anden Gang og beholdt sit for sig selv; gik de kun ud paa at tage det bedste fra ham, saa kunde han undvære dem.

Det føjed sig efterhaanden saaledes, at han ingen omgikkes mere. Der var dukket Mistro op i ham, og den holdt han fast ved — som Værn om sit Eje. Naar Folk kom med Arbejde og gav sig til at tale om saa frit han boede, svarede han ikke paa det men holdt sig til Sagen — og saa til at faa dem paa Døren hurtigst muligt. Han havde intet at tale med Mennesker om ud over det rent faglige; enhver almindelig Samtale vilde jo før eller senere dreje over paa det, der var hans Hemmelighed. Det satte sig som flyttende Uro i hans Blik, naar han stod over for andre; og han indrettede — lidt paafaldende — Værkstedet saaledes, at det var umuligt for nogen at komme til Vinduet.

Saa snart han var alene, faldt der dyb Fred over ham; ensom følte han sig aldrig. Bevidstheden om at have erhvervet sig det egentlige fyldte ham helt; der var, hvad der skulde være. Han spekulerede ikke, men Sindet tog forunderlig brogede Indtryk af Skyhimlen, hvor Verdensrummet trak forbi i uendelig Afveksling. Og Solen selv tog om det hele som Guds overmægtige Hjærte.

Den meste Tid af Aaret stod hans Vinduer aabne, og naar Solen skinned, gik hans Fløjten som Flimmer ud over den sprukne Lerskorpe. Han kunde fløjte som en halvgal, en beruset, skrue sig op til øredøvende Jubel som en Stuefugl der er hængt ud i Solskinnet paa Muren.

En Høst begyndte de at græve Grunden ud lige uden for hans Vinduer. Blank kigged nysgærrigt paa dem fra sit Bo; han havde valgt som en Fugl, og der var noget fugleagtigt i den Maade, han strakte Hals og kigged ud paa Arbejdet. Nogen Uro følte han ikke; dette var noget, der foregik i Landskabet, nye Sider det vendte udad — altsammen til Glæde for ham.

Om Vinteren havde han den Svir at se Kvartets Unger tumble sig i den frosne Udgravning, og ved Foraarstid kom der Haandværkere og gav sig til at bygge. Helt morsomt var det at se paa, for her sad Blank alene om sit fra først til sidst; det Arbejde han havde for, skulde ingen anden komme og prøve paa at stikke Fingrene i! Og derude kravled de som i en Myretue. At de kunde faa et Hele ud af saa mange Hænders Arbejde — det undrede ham mest af alt.

Men derude voksede Arbejdet fra Dag til Dag og vendte en nøgen Brandmur mod ham tre-fire Alen henne. Landet spærredes ude; en Dag forsvandt den sidste Piletop, og han maatte undres paa, hvor meget af Himlen de vel lævned.

Der var ingen Klang i Brændmuren, og Blank

holdt op med at synge; han fløjted af og til endnu — for at rense Luften! Men som Aarene gik, tog den ensformige graa Murflade Farver af Fugt og Skygge, store Fluere krøb hen over den og gjorde den levende, travle Bænkebidere og et og andet Tusendben. Saa snart han krøb ud af Sengen om Morgenen, søgte hans Blik Muren; af Skjoldernes Karakter og Tone kunde han afgøre, hvordan Dagen var. Nogle Skridt til venstre var der en anden lige saa høj Mur med tre galvaniserede Skarnkasser ved, og naar han krøb halv ud af Vinduet og lagde sig paa Ryggen, kunde han se lige op i Himlen.

Det kunde ikke saa godt gøres ret ofte, men det var heller ikke nødvendigt. Langt henne til højre lævned Murene en smal Spalte, der rummede alt. Himlen øverst oppe, saa nogle Lindegrene der kom stikkende frem bag Murmasserne, et snurrigt lille Udsnit af Landskab sat paa Højkant, og endelig en kort Stump Vej med dens ustanselige Færstel — tværs over Spaltens Bund. Han kunde ikke se det fra sin Stol; men ved at stille en Stump Spejl i Vinduskarmen havde han det hele.

Blank indretted sig helt hyggeligt med sin Stump af Guds fri Natur i Spejlet. Han behøvede blot at lette Ansigtet fra Arbejdet for at faa Del i det alt: Sol og Regnvejr og Agre; og da nogle Aar var gaaet glæmte han helt, at der nogensinde havde været andet end den graa skjoldede Brandmur foran ham.

Dengang han i sin Tid flytted herud, boed der en fattig Hørkræmmer henne paa Vejrhjørnet. Det var ham, der byggede og slog Kvarteret op; nu var han tyk og velnæret og kaldtes Grosserer. Skommer Blank gjorde ikke noget Forsøg paa at trænge ind i Udviklingens Enkeltheder; han begreb blot at det var Grossereren der spærred, og satte det rigtigt i Forbindelse med Mændens Tykkelse.

Han tog det akkurat som det laa for. Grossereren var en rigtig god Mand, skikkelig som Vært og venlig mod Smaaafolk; om Søndagen laa han paa alle fire paa Gulvtæppet og legede med sine Børn. Han havde blot den Fejl, at han bulnede ud og fyldte for meget, saa han tog Udsigten bort.

Netop saaledes formede det sig for Skomager Blank, som et haandgribeligt Fænomen der var saa lige til som noget. Naar han saa sin Vært, lagde han altid Mærke til Tykkelsen og fastslog uroligt for sig selv, at Manden blev ved at lægge sig ud. Han følte det som en overhængende Fare for selve Aandedrættet; det var som vilde man klemme Vejret af ham.

En Vaar endelig skete det skæbnesvangre. Grossereren kunde ikke rummes inden for det gamle længer, der groede en høj Herskabsmur op for Udkigget. Den sidste Rest af Jorden forsvandt, ist Blanks Spejlstump stod nu fem Køkkenvinduer i en Søjle over hinanden. Men Bygningen havde den Egenskab, at dens Bagside fangede Formiddags-solen og gav den igen i Spejlstumpen; og fem

Pigekammervinduer kunde han ane, naar et af Vinduerne smækked saa langt tilbage, at det kom fri af Brandmuren. Saa kom ogsaa en nøgen buttet Arm frem og fanged Vinduet ind, kom og gik i et Glimt og kunde til Nød forveksles med en Solstraale.

Men alt i alt betød det ikke noget. Spejlstumpen faldt omkuld en Dag og fik Lov at blive liggende, Blank havde ikke Brug for den mere. Han havde gennemskuet Sammenhængen med de spørrende Mure; nu holdt han Øjnene hos sig selv og øved sig i at se tværs igennem det hele.

Han vidste mere nu end før, kom ogsaa nemmere til sin Viden. Naar Myggesværme stod og bølged over de tre Skarnkasser som tre graa Skygedansere, vidste han at det var stille Grødeluft. Han havde ligget sig Værk til op ad den fugtige Mur og kendte tydelig paa sig, naar Gigtens gode Ven Nordenvinden var ude og valse. Og naar det begyndte at lugte slemt af Skarnkasserne, stundede Sommeren til — Lugten blev helt kærkommen for det Solskin den kaldte til Live i ham. Han fik flere og flere Kendemærker, saa mange tilsidst at det blev Sommer i ham altid; han havde tyet til Fantasiaen og kunde fremtrylle Solen naar han vilde.

Blank fløjtede aldrig nu — han trængte ikke til det. Stilheden havde faaet Betydning for ham, og han sad tavs over Arbejdet, med et tomt, lyttende Udtryk. Af Tomheden for hans Blik groede der

ny Verdener frem, saa han intét savned. Hans Syn tog underlig kejtet paa udvortes Ting, den øde Mur havde svækket det; Folk der saa ham i Øjnene, troede han var gal og undgik ham. Men han saa fortræffeligt indad og fandt alt i sig selv.

Han havde efterhaanden sat adskilligt overstyr, af det der holder andre oppe. For sig selv krævede han ingenting, og syntes alligevel han var en holden Mand. Men af alle dem omkring sig havde han ondt. »De er muret inde,« sagde han ved sig selv og rystede bedrøvet paa Hovedet, »Solen kan jo aldrig komme til at skinne paa dem.« Det faldt ham aldrig ind, at han selv var i samme Forfatning. Han havde skudt det hele af sig — Ønsker og Fornødenheder — og sad tilbage med en enkel varrende Følelse som sin Part, Deltagelsen med alle dem der led under Skyggen af de tunge graa Mure. Han alene saa, hvorfra Ondet stammede — derfor kaldte de ham gal, han vidste det godt. De andre troede det var Murene, og gav ondt af sig over dem. Men Blank kendte Hemmeligheden, han alene! Derfor smilede han saa ejendommeligt.

Naar det var stærkt oppe i ham, lod han Arbejdet hvile og sad og fingrede med Strygestaalet. Der klæbde gammel Overtro ved det, det havde hjulpet og værnet saa mangen af hans Forgængere i Faget; Spidsen af Strygestaalet rigtig vendt holdt det Onde borte og Lykken til Huse. Blank selv troede ikke paa den Slags; han fik Strygestaalet mellem Fingrene saa at sige, og vidste ikke hvad

han skulde gøre med det, det var en Handling uden Mening. I sin Nød gav han sig til at file det spidst; det blev efterhaanden den eneste Beskæftigelse, der vilde give ham Ro i Sindet. Han følte det selv som ørkesløst Tidsspilde, og slog vredt til Staalet naar Manien kom over ham; alligevel kunde han ikke lade være.

En Dag kom der Opsigelse til Blank og de andre Beboere af den gamle Overdrevsbygning. Den var nu helt omringet af Kaserner og skulde rives ned for at gøre Plads for en moderne Ejen-

dom. Blank havde underlig nok aldrig tænkt sig denne Mulighed. Om han var vaagnet en Morgen og havde opdaget, at de spærende Mure var sunket i Jorden igen, vilde det slet ikke have undret ham; han vilde have taget det som et simpelt Udslag af Ret og Billighed. Men at Rønnen her skulde ryddes af Vejen for at give Plads for en Kaserne, kunde han ikke faa i sit Hoved. Det var som at sprænge selve Verden bort for at faa Plads for endnu mere Paahit; det var at stille alle Begreber paa Hovedet.

Men Blank saa nok, hvad der laa bagved. Nu var Grossereren blevet saa oppustet, at han ikke kunde nøjes med at spærre Folk inde — de maatte ryddes af Vejen for at skaffe Plads til ham.

Han tog sit pæne Tøj paa, stak det spidse Strygestaal ind under Trøjen og gik over og ringede paa hos Grossereren. Der var kommet en underlig

Uro i hans Blik den senere Tid, som gjorde Folk bange for ham.

»Det er den gale Skomager«, hørte han Pigen sige inde i Stuen.

Saa kom Grossereren selv farende ud og stirrede forundret paa ham.

»Det var bare de Opsigelser«, stammede Blank og traadte indenfor.

»Ja, hvad Fanden er der med dem? Mener De maaske, de ikke er lovformelige?«

»Jo, men — du er blevet for oppustet — — du bulner ud, du — og de andre faar ikke Vejret. Og nu stikker jeg Hul paa dig, — saa Vejret kan slippe ud —«, sagde Blank stødvis og satte ham Strygestaalet i Maven.

Skomageren kom i Fængsel, men hans Tankegang var for underlig til, at man med noget Udbytte kunde beholde ham dér. Dette med at forveksle en Brandmur med en tyk Grosserer var for sindsvagt til, at man i Længden kunde behandle ham som et tænkende Væsen og gøre ham delagtig i Samfundets normale Goder. Han blev hurtig overført til en Sindssygeanstalt.

Der sidder han i Øjeblikket, og tror han har sprængt Murene med sit Strygestaal. Dybet har aabenbaret sig for ham; han ser den store Sammenhæng og hænger sig ikke i ligegyldige Smaa-

ting. Derfor beholder de ham stadig paa Anstalten.

Stundom har han sine lyse Øjeblikke, hvor han

øser sine Tanker af det store Fælleskar. Saa bliver der Tale om, hvorvidt han skal overgives til Samfundet igen. Men til alt Held spørger han pludselig, om Solen nu kan skinne ned paa den gamle Rønne, eller de tror, han skal tappe Grosseren endnu engang.

GULDURET

Innledningen til *Menneske og maktene* (1938) av Olav Duun:

OM BORD I ØYVÆRE

Det var spådd frå gammal tid at Øyvære skulde gå under. Uti have låg det, og have skulde ta det. Det hadde ikkje hendt hit-til. Det kom ikkje til å hende heller. Visst det da ikkje hendte i år. Det var spådd det òg, av einkvan ulykkesvarslaren.

Dei var mange menneske der ute, om bord i Øyvære som dei sa. Somme var fødd der, andre var nykommarar. Eit par huslydar hadde nyst flytta der i frå, av kvar sin grunn.

Namne Øyvære hørtas litt rart for andre: alle væra der i kring låg på øyar. Men namne var gammalt, og godt nok til sitt bruk. Der var tre øyar, og ei mengd med holmar og skjær. Utanfor var fallgaren, men han var stygt open rett vest for være. Berre på to av øyane budde der folk nå, ein huslyd på Langholmen og ein fem seks på Heimvære.

Dei låg i breidd dei tre øyane. Sunde mellom Heimvære og Langholmen var hamna deres, men ei utrygg hamn var det, det fekk vera tilstått.

Folk hadde budd her i alle dei år, frå utgammal tid og til nå. Før var her fleir, i den gode gamle 8tida dei kallar. Da var her godt fiske om vintrane, når berre vøre ga lov til det. Eit årvisst sommarfiske var her òg. Og så var det *prisar* den tida, øyværingen var velberga mann. Nå var det slut med både det eine og det andre. Det var nøda som rådde her nå eit tak. Ho hadde vel gjesta her før òg, men ho budde her ikkje den tida.

Her hadde dei levd ja. Øyvære hadde aldri gått *under*, kva ein elles kunde seie om det. Dei hadde trivdes her frammed sunde, åre rundt. Før dei bort, så kom dei heim att om ei tid. Innflyttarane ga seg gjerne til å trivas her dei med.

Heimvære er ei lang og smal øy, liksom Langholmen, og høgast på øystre enden. Ved vestre odden stig Nakken i vøre, ein høg og bratt holme. Lågast er øya midt på, og der heiter det Lone, låglenda, – der er det fine grasvollen ned mot sunde. Berre eitt hus stod der, dei andre lenger vest, oppunder den låge bergryggen, han er ikkje høgare enn at storsjøen frøser skom over han både ein og to gonger om åre. I Lone spyler han vollen når vøre er på det grovaste. Være stod der like godt for det; – det har da flyti til i dag, sa folk. Javisst flaut det ja, om ein vilde seie det slik.

Husa låg bra høgt over flomåle. Det gjorde huse i Lone òg, skolestua, verdens minste skolehus, påstod vidreist folk. Det gjorde tenest som bedehus òg; så det skulde da stå. Læraren budde der når det var skole i være, som nå, og han gjorde tenest som emissær attåt.

Nærmast Lone men høgt oppe låg Gammalstua, der gamlefolka i være budde. Dei låg til sengs av alderdom. Dotterdottra deres var heime og røkta dem. Dei var fødd her ute baa to.

Torgerstua låg høgst. Mannen der var òg innfødd. Så var det Nystua, så gammal ho var. Der budde Ludvik, Sjøtrolle, ein sjømann som gifta seg inn der i ungdommen; han hadde ei dotter som ikkje var rett. Enda litt lenger vest var Bua, der Helmer budde, han var ein bonde som kom flyttande hit i sommar. Vestfor den var Iverstua. Iver var innfødd. Huslyden som losjerte der var frå grannelage. Lengst vest, eller *Vestpå*, budde Eivind. Foreldra hans flytta hit da han var småguten.

På Langholmen budde Elling, fødd og boren her han òg, men han hadde vore langt ut i verda. Hoss han losjerte Fridtjof, som gjekk med trefot.

I sunde budde Erik Bergan om bord i bankfartye sitt, når han ikkje låg utpå. Han låg her nå òg, i breidd med gamle storbåten, som låg der og aldri vart hogd opp.

Men ein kvelden var det ikkje kvelden som vanlig. Sjøen var still, dei tykte mest han var uhuglig still. Han kom lenger og lenger over flomåle. Dei vaka den natta, somme. Dagen etter var fin, og kanskje tenkte ingen meir på det. Ulykka kom rett nok, men det var Vestpå, hoss Eivind, han vart bråsjuk og måtte til dokteren; det var blodforgift.

10I kveldinga den dagen skulde rutebåten vore her, men det torde dei ikkje vente på, det kunde like snart hende han ikkje kom. Herrane i styre hadde funne ut at ein gong i veka fekk klare seg vinters tid, for dette fillevære her, som ikkje var noko vær lenger, og øyane i kring her var heller ikkje noko å koste kol på. Det skulde vera avgjort det, stod kanskje alt i blada. Ingen såg likt til røyk av båten austpå. Det vart å ta skjøyta, som vanlig.

Torger var den som åtte henne. Han var den som ennå åtte nokon ting her om bord, dei andre var snaue for år og dag sia; hadde dei ein småbåt så var det stort. To mann fór i veg. Det vart Elling på Langholmen og så Gunnerus, sonen åt sjuklingen. Elles vart aldri Torger heime når skjøyta fór. Det var den folk skulde leva av, på det vise det var. Dei undra seg sterkt over han i kveld. Det måtte vera det at han kom nylig heim frå ei ferd austover; anna kunde det da ikkje vera? – Ja ja, der gjekk dei og stod dei.

Slik dag, slik kveld. Sjøen så blank at det reint båra i ein når ein såg det. Skya låg i vide flak over himmelen. Dei såg sjelden slik ro i henne her ute, det var rart å sjå. Det mørkna tidlig, det hørte årstida til. Månen synte seg da han rann austpå innlande. – Ein full og god måne, var det ein som sa. Sia skjein han fram berre gløtt og annan.

Nå nei, dampbåten kom ikkje. I staden kom lensmannsbåten kakkande inn sunde. Fullmekten 11 var ute og skulde ta ein symaskin-agent, knekten hadde einkvart ulovlig å svara for, men han hadde alt fare sin veg, og ta han så att!

Med lensmannsbåten fór læraren sin veg. Skolen hadde så vidt tatt til her ute for i haust, og nå skulde det vore bedehusmøte i kveld, men så laut han eit erend austover, fanns ikkje råd for anna, og han bad Iver stå-for møte. Ingen kunde seie han rømte. Dei kom berre til å undre seg. For resten kom her ingen båtar frå granneøyane i kveld, så det vart ikkje større møte å snakke om.

Det var to slag folk her som andre stader, dei som var frelst og så dei andre. Dei levde elles fredelig i lag, rodde bokstavelig sagt i samme båten. Ein kunde trygt seie dei delte brøde med kvarandre, så langt det rakk i desse tidene. Og var lykkelige på kvar sitt vis, så det klara seg.

Men emissæren deres fór han. Han fór ikkje ein gong til den andre krinsen sin.

Der stod ein og annan på «haugen» ovanom husa, i kveld som ein annan godvêrskveld. Stod der og såg utover, prata litt om vøre eller kva det kunde bli. Einkvan nemnte kanskje sjøen òg, han steig fort, som i gærkveld og vel så det. Dei var ikkje uvant med det.

Ei stund stod Torger og kona hans der, og så Helmer, bonden, og Sjøtrolle (som var fienden hans). Ungguten Roald frå Langholmen kom og stod der han òg. Dei var verdslig folk alle, 🤖

det fall seg slik. Enda Helmer hadde vore ein 12kraftkar i bedehuse ei tid, det skulde han sjøl ha fortalt. Han kom ikkje inn her. – Enten er huse for lite, eller så er det han som er for stor, sa dei. Han sat på dørhylla der ein gong i sommar med møte stod på. – Jaja-ja! hørte dei han sukka, men *dei* visste ikkje kva han meinte med det.

– Lat berre sjøen flø, sa han nå der han stod. Han plar da falle att.

Ludvik, Sjøtrolle deres, snudde seg bort og spytta, eit dugelig tvi!

Borghild, kona til Torger, sa at ho likte aldri sjøen når han kom over flomåle; – kva er det han kjem etter? sa ho, men ho lo det bort att.

– Eg er glad vi har han eg, sa Helmer og lo han med.

– *De?* frøste Sjøtrolle, og ein kunde mest sjå kor skjeggfluren hans yvde seg av hat.

– Sjøen fell nok han, sa Torger. Berre dei kom tids nok fram med ‘n Eivind, la han til.

– Ja, sa kona hans, men ho tenkte på andre ting. Han er der aust nå *han*, sa ho med seg sjøl.

Roald sa ikkje noko i kveld. Han hadde vore still av seg i det siste, som eit eldre menneske.

Best dei stod hørte dei Erik Bergan sette i gang motoren, og dei såg han gjekk austover med fartye sitt. Det let ikkje særs lovande for dem det. Dei såg ut, den eine for den andre, som dei hadde blitt glømt att her av Vårherre. I grunnen var det vel berre det at Erik skulde austover og proviantere.

13Men dei hadde tenkt på fartye som ein hjelper i nøda. Dei hørte motorlyden lenge.

Ei stund etter gjekk dei ned, ein om senn; Helmer sist, for han var ivrig til å stå og sjå på himmelen og have og kva det nå var, dag og kveld.

Dei hadde kvar si soga. Dei som andre. Eller vel så det, tykte dei nok sjøl.

